

$$2+2+2+9=15 \times 2=30$$

۱۔ تھلے دتے گئے نثری ٹکڑیاں وچوں دودی اگڑ پچڑ دے حوالے نال تشریح کرو۔ لکھاری تے لکھت داناں وی لکھو:

(الف) ”پھیرا وہ دے میٹے بُھّاں ول ویکھن لگ پیا۔ اوہ سیٹے ہوئے سن۔ پھیرا چین چیتی اوہ پھڑکن لگ پئے۔ حمیداں دے مکھڑے دارنگ بدل گیا۔ سجاول گھبرا گیا۔ حمیداں دے نیناں وچوں دوا تھرو اُہدے ملل دے دو پٹے تے ترپ ترپ ڈگ کے دو گھسمیلے جیسے داغ پا گئے۔“

(ب) ”پنڈی کچی رھتل توں نکل کے شہری پکی سڑک تے آؤندیاں اڈی دے ٹھمکے کجھ ہو رگو ہڑے ہو گئے۔ بوشرٹ تے پیٹ دالے باؤ نال ٹردیاں پکیاں سڑکاں تے روپ دے ہڑو کیکھ ویکھ دل ہمبلیاں مارے پکے کوار ٹردی وگن نے محل داروپ دھار لیا۔ شوکن میلے دی نشے چ ڈبی رہی۔“

(ج) ”ایہہ گل میں بڑے اعتماد نال آکھ سکداں اے انسانیت دی بھلائی صرف تے صرف مذہب تے روحانیت وچ اے۔ اج دے مشینی دور وچ انسانی بے چینی تے بے سکونی دا اکھل اے تے اوہ مذہب ول پرت آؤن ول اے۔ اج دے مغربی مفکر دی ایٹمی دوڑ وچ بے یقینی تے بے چینی اپنی ودھ گئی اے جے اوہناں دے ثقافتی تے تہذیبی ڈھانچے کھنڈر بن کر رہ گئے نیں۔“

$$3+3+9=15 \times 2=30$$

۲۔ شاعری تے صنف دے سرانامیں دے حوالے نال دوشعری جواں دی تشریح کرو:

(ب) جو اللہ والے کہہ چھڈن اوہ پورا ہو کے رھندا اے
جو ذکر اوہدے وچ پے گئیاں جیہاں تلواراں ہو گئیاں
اوہ غصے سن تے میرے توں بیزار زمانہ سارا سی
ہُن ساری دنیا راضی اے راضی سرکاراں ہو گئیاں

(ا) نڈھ بن کوئی دم غیر دا بھر دا اے تے مُورکھ
منگتا جے کسے ہو ر دے در دا اے تے مُورکھ
مُورکھ تیرا اقرار جے کردا اے تے دانا
دانا تیرا انکار جے کردا اے تے مُورکھ

(ج) چہرے اندر دا نہیں شیشہ اندر نیں طوفان بڑے
پچ لکاون دے وچ ماہر ہو گئے نیں انسان بڑے
بکھکے ہون تے رل مل بہندے مل جاوے تے لڑدے نیں
انساناں نوں کیہ ورتی اے کوئے نیں حیران بڑے

۳۔ ”دل دا پرچھا نواں“ یاں ”پُچی“ دا تنقیدی جائزہ اپنے لفظاں وچ لکھو۔

۴۔ پنجابی وچ ترجمہ کرو:

”پاکستان دنیا کی ایک طاقت و قوم تھی۔ لیکن ان کی اپنی غلط پالیسیوں کی وجہ سے آج ہمارا ملک دوسرے ملکوں سے بہت پیچھے رہ گیا۔ حالانکہ ہمارے ملک میں گیس بھی وافر مقدار میں ہے اور تمام معدنیات بھی موجود ہیں۔ لیکن ہمارے ملک میں جو بھی سیاسی لوگ اقتدار کے ذریعے حکومت میں آتے ہیں وہ ملک کیلئے نہیں بلکہ اپنے لئے سوچتے ہیں اور وہ ہر کام کرتے ہیں جو ان کے اپنے مفاد میں ہوتا ہے۔“